

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Radovana Havelce a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Tomáše Rychlého v právní věci žalobce **Ústecké šrouby, z. s.**, se sídlem Velká Hradební 322/53, Ústí nad Labem, zastoupeného advokátkou JUDr. Petrou Humlíčkovou, Ph.D., se sídlem Praha 1, Panská 895/6, proti žalovanému **Krajskému úřadu Ústeckého kraje**, se sídlem Ústí nad Labem, Velká Hradební 3118/48, v řízení o kasační stížnosti žalovaného proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 12. 10. 2020, č. j. 15 A 125/2017 - 42,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žalovaný **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Žalobci **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Magistrát města Ústí nad Labem, stavební odbor (dále jen „stavební úřad“) vydal dne 6. 6. 2016 pod č. j. MM/SO/S/46244/2016/Dvo ve společném územním a stavebním řízení společné povolení pro stavbu „*Rodinný dům na části p. p. č. 244/55 k. ú. Habrovic*“ (dále také jako „stavební záměr“).

[2] Proti tomuto rozhodnutí podal žalobce, jako občanské sdružení, jehož hlavním účelem dle stanov je ochrana přírody a krajiny, odvolání, které žalovaný rozhodnutím ze dne 27. 3. 2017, č. j. 682/UPS/2016-6, podle § 92 odst. 1 správního řádu zamítl jako nepřípustné. Žalovaný vycházel z toho, že žalobci v daném řízení nespověděl účastenství, neboť nebyly dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. V rámci řízení si stavební úřad vyžádal stanovisko Magistrátu města Ústí nad Labem, odboru životního prostředí (dále jen „Odbor ŽP“), který se dne 23. 12. 2015 ke stavebnímu záměru vyjádřil pouze z hlediska

ovzduší, vodního a odpadového hospodářství, přičemž konstatoval, že z ostatních hledisek chráněných zákonem v jeho kompetenci nemá ke stavebnímu záměru připomínek. Obsah tohoto vyjádření následně Odbor ŽP na žádost žalovaného potvrdil a doplnil ve vyjádření ze dne 1. 2. 2017. Podrobněji se vyjádřil k otázce možného zásahu do významného krajinného prvku (dále jen „VKP“) *Habrovického rybníku*, v jehož blízkosti má být rodinný dům postaven; uvedl, že stavební záměr nebude mít na tento VKP negativní dopad a respektuje povinnosti odsazení stavebních aktivit ve vzdálenosti 17 metrů od břehové části Habrovického rybníka. Odbor ŽP dále uvedl, že v konkrétní lokalitě není podchycen výskyt zvláště chráněných druhů organismů [jako zdroj informace poukázal na Nálezovou databázi ochrany přírody, provozovanou Agenturou ochrany přírody a krajiny (dále jen „Nálezová databáze“), územně analytické podklady a podklady správního úřadu]; charakter lokality, způsob a intenzita jejího využití nejsou pro soustředěný, respektive trvalý výskyt takových organismů atraktivní. Tyto závěry rovněž potvrdil Odbor životního prostředí a zemědělství Krajského úřadu Ústeckého kraje (dále jen „OŽPZ“) a uvedl, že na pozemku parc. č. 244/55 v k. ú. Habrovec nebyl dle dostupných podkladů evidován výskyt zvláště chráněných druhů živočichů; zvláště chránění obojživelníci a vodní ptáci, kteří jsou vázáni na vodní prostředí Habrovického rybníka, se nachází pouze na sousedních pozemcích. Na základě výše uvedeného žalovaný uzavřel, že nejsou splněny podmínky pro účast žalobce v řízení ve smyslu § 70 odst. 2 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny (dále jen „ZOPK“).

[3] Proti rozhodnutí žalovaného podal žalobce žalobu u Krajského soudu v Ústí nad Labem, který ji vyhověl, a rozsudkem ze dne 12. 10. 2020, č. j. 15 A 125/2017 - 42 napadené rozhodnutí zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení. Krajský soud upozornil, že k účasti občanských sdružení v řízení podle § 70 ZOPK stačí pravděpodobnost zasažení chráněných zájmů, nemusí být tedy prokázáno, že k zásahu skutečně dojde. Krajský soud tuto možnost dotčení shledal s ohledem na záznam o výskytu zvláště chráněných druhů obojživelníků a vodních ptáků v Nálezové databázi. Tento záznam sice nebyl vázán přímo na pozemek, na němž měl být umístěn předmětný stavební záměr, avšak případný výskyt chráněných živočichů se neomezuje jen na vymezení pozemků zapsaných v katastru nemovitostí, ale může se týkat i pozemků sousedních. Záznam v Nálezové databázi se týká pozemků, na nichž se nachází rybník (pozemky parc. č. 286/1 a parc. č. 286/3 v k. ú. Habrovec); ten přímo sousedí s pozemkem, na kterém má být umístěn stavební záměr. Krajský soud proto shledal, že dotčení zvláště chráněných druhů živočichů stavebním záměrem správní orgány dokazováním nevyloučily. Nebylo tedy dostatečně prokázáno, že realizací stavebního záměru nemohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny; žalovaný proto pochybil, pokud odvolání žalobce zamítl jako nepřijatelné.

[4] Proti rozsudku krajského soudu podal žalovaný (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s.

[5] Stěžovatel namítá, že krajský soud vycházel pouze z existence záznamu v Nálezové databázi, aniž by přihlédl k obsahu vyjádření OŽPZ a k dalším podkladům zrušeného rozhodnutí a specifikům projednávané věci. Stěžovatel má za to, že obsah vyjádření OŽPZ není v rozporu s upřesňujícím stanoviskem Odboru ŽP ze dne 1. 2. 2017 a povahou stavebního záměru. Upřesňující stanovisko Odboru ŽP popisuje, proč v daném případě nemohlo dojít k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny. Právě toto stanovisko, které se komplexně vypořádalo se záznamy v Nálezové databázi, považuje stěžovatel za klíčové; krajský soud je však nezohlednil. Odbor ŽP v něm zdůraznil, že pozemek, na němž je plánován předmětný stavební záměr, není jako stanoviště pro chráněné druhy vodních živočichů atraktivní.

pokračování

[6] K záznamům Nálezové databáze stěžovatel uvedl, že ty v projednávaném případě nijak nepřispívají ke zjištění skutkového stavu věci. Ze samotného výskytu živočicha na jednom pozemku nelze bez dalšího usuzovat výskyt tohoto druhu na pozemku sousedním. OZPZ ve svém vyjádření citoval záznamy z Nálezové databáze z důvodu naplnění principu prevence při výkonu veřejné správy a upozornil stavební úřad na výskyt zvláště chráněných druhů živočichů vázaných na vodní prostředí Habrovického rybníka a s tím spojený zákaz zasahovat do této lokality dle § 50 ZOPK a povinnost předcházet nedovoleným zásahům do této lokality.

[7] Stěžovatel tak nesouhlasí se závěrem krajského soudu, dle kterého nachází-li se v Nálezové databázi záznam o výskytu zvláště chráněných druhů na pozemcích sousedících s pozemkem, na němž je plánován stavební záměr, bude vždy a bez dalšího existovat možnost dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny. V posuzovaném případě je území uspořádáno tak, že hranice pozemků dle katastru nemovitostí korespondují s hranicí dvou zcela odlišných prostředí z hlediska ochrany životního prostředí. Detekoval-li krajský soud možnost dotčení zájmů chráněných ZOPK výhradně na základě zjištění, že se dle Nálezové databáze na sousedním pozemku nachází zvláště chránění živočichové, je odůvodnění napadeného rozsudku nedostatečné. Stěžovatel tak setrvává na svém názoru, že v projednávaném případě nemohlo dojít k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny, a žalobce tudíž nemohl být účastníkem správního řízení.

[8] Žalobce se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[9] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z ustanovení § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[10] Kasační stížnost není důvodná.

[11] Úvodem je třeba předeslat, že prakticky totožnou věcí po stránce skutkové i právní se Nejvyšší správní soud již zabýval v rozsudku ze dne 19. 11. 2020, č. j. 6 As 157/2020 - 19 (citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná z www.nssoud.cz). V uvedeném rozsudku byl řešen identický okruh sporných otázek vymezených totožnými kasačními námitkami jako ve věci nyní projednávané. Na závěrech uvedených v rozsudku šestého senátu kasační soud nehodlá ničeho měnit, proto z nich v dalším odůvodnění vychází a v podrobnostech na ně odkazuje.

[12] Podle § 70 ZOPK, ve znění účinném do 31. 12. 2017, platilo, že (1) *Ochrana přírody podle tohoto zákona se uskutečňuje za přímé účasti občanů, prostřednictvím jejich občanských sdružení a dobrovolných sborů či aktivů.* (2) *Občanské sdružení nebo jeho organizační jednotka, jehož hlavním posláním podle stanov je ochrana přírody a krajiny (dále jen „občanské sdružení“), je oprávněno, pokud má právní subjektivitu, požadovat u příslušných orgánů státní správy, aby bylo předem informováno o všech zamýšlených zásazích a zabíjovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny chráněné podle tohoto zákona, s výjimkou řízení navazujících na posuzování vlivů na životní prostředí podle § 3 písm. g) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Tato žádost je platná jeden rok ode dne jejího podání, lze ji podávat opakovaně. Musí být věcně a místně specifikována.* (3) *Občanské sdružení je oprávněno za podmínek a v případech podle odstavce 2 účastnit se správního řízení, pokud oznámí svou účast písemně do osmi dnů ode dne, kdy mu bylo příslušným správním orgánem zabíjení řízení oznámeno; v tomto případě má postavení účastníka řízení. Dnem sdělení informace o zabíjení řízení se rozumí den doručení jejího písemného vyhotovení nebo první den jejího zveřejnění na úřední desce správního orgánu a současně způsobem umožňujícím dálkový přístup.*

[13] V projednávané věci není sporu o tom, že žalobce je občanským sdružením ve smyslu § 70 odst. 2 ZOPK a že podal žádost ke stavebnímu úřadu, aby byl předem informován o zahajovaných správních řízeních, při nichž mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny podle citovaného zákona. Stěžovatel však trvá na tom, že společné územní a stavební řízení o povolení stavby rodinného domu u Habrovického rybníka se nemohlo dotknout zájmů ochrany přírody a krajiny; proto žalobce v tomto řízení nemohl vystupovat v postavení účastníka za podmínek vyplývajících z § 70 odst. 2 ZOPK.

[14] Krajský soud správně dovodil, že k účasti občanského sdružení v řízení podle § 70 ZOPK není nutné, aby byly zájmy na ochranu přírody a krajiny *reálně dotčeny*, postačí, pokud taková *možnost* pouze *existuje*. Zmíněné ustanovení totiž ve druhém odstavci zmiňuje správní řízení, při nichž mohou být (nikoli jsou) dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny. Otázka, zda skutečně dojde k dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny, popřípadě v jakém rozsahu a jak se tato skutečnost promítne ve výsledku řízení, pak spadá do rozhodování o věci samé, k němuž musejí být připuštěna občanská sdružení podle § 70 odst. 2 ZOPK. Ochrana přírody a krajiny směřuje i k ochraně dalších hodnot (kromě ochrany zvláště chráněných druhů), včetně obecné ochrany přírody a krajiny. Dotčení jakýchkoliv z těchto chráněných zájmů lze *a priori* vyloučit (a nepřipustit proto účast spolku v příslušných řízeních podle § 70 odst. 3 ZOPK) jen výjimečně.

[15] Ve správním spise je založeno vyjádření OŽP ze dne 23. 12. 2015, které se věcně vyjadřuje k otázkám ochrany ovzduší, odpadového hospodářství a vodního hospodářství a uvádí, že „*z ostatních hledisek chráněných zákonem, v kompetenci zdejšího odboru, nemáme k akci 'Stavba rodinného domu na p.p.č. 244/55, k. ú. Habrovice připomínka'*“. V upřesňujícím vyjádření téhož odboru ze dne 1. 2. 2017 pak je uvedeno, že v konkrétní lokalitě není podchycen výskyt zvláště chráněných druhů organismů, charakter lokality, způsob a intenzita jejího využití nejsou pro soustředěný, respektive pro trvalý výskyt takovýchto organismů ani atraktivní. V části upřesňujícího vyjádření, které se věnuje potenciálnímu zásahu do VKP Habrovického rybníka, je uvedeno, že navržená výstavba rodinného domu je umístěna na pozemcích, „*kteřé sice přímo navazují na vodní plochu, avšak plocha pozemků je rozdělena na plochu pro vlastní výstavbu RD a plochu bez zástavby*“, která je definovaná jako 17 m široký pás podél vlastní břehové linie, s ponecháním v přírodním stavu, volně průchozí, přičemž návrhy rodinného domu a souvisejících objektů toto členění respektují. Odbor ŽP výslovně konstatoval, že záměrem nejsou dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny.

[16] Ve spise je dále založeno interní sdělení OŽPZ, dle kterého na pozemcích parc. č. 244/55 (na němž má být umístěn předmětný stavební záměr), 244/57 a 244/58 v k. ú. Habrovice není dle dostupných podkladů evidován výskyt zvláště chráněných druhů živočichů. Dle Nálezové databáze je výskyt zvláště chráněných druhů živočichů evidován pouze na sousedních pozemcích parc. č. 286/1 a 268/3 v k. ú. Habrovice. Jedná se zejména o obojživelníky a vodní ptáky vázané na vodní prostředí Habrovického rybníka.

[17] Na základě uvedených skutečností Nejvyšší správní soud přisvědčuje krajskému soudu, že v dané věci existuje potencionální dotčení zájmů ochrany přírody a krajiny předmětnou výstavbou rodinného domu, které zahrnují i péči o volně žijící živočichy - viz § 2 odst. 1 ZOPK. Z podkladů obsažených ve správním spise totiž vyplývá, že stavba má být realizována na pozemku bezprostředně navazujícím na vodní plochu rybníka (viz upřesňující stanovisko OŽP ze dne 1. 2. 2017), v němž či u něho žije řada zvláště chráněných druhů obojživelníků a vodního ptactva. Nejvyšší správní soud z veřejně přístupných údajů z katastru nemovitostí (prostřednictvím www.nahlizenidokn.cuzk.cz) ověřil, že pozemky, na nichž byl výskyt zvláště chráněných druhů zjištěn, jsou evidovány jako vodní plochy.

pokračování

V tomto směru je podstatné, že ačkoliv jsou zjištěné druhy živočichů vázány na vodní prostředí rybníka, ani v jednom případě nejde o druhy žijící výlučně ve vodě – naopak lze důvodně předpokládat, že nezanedbatelnou část života stráví na břehu či v jeho blízkosti. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že OŽP ve svém vyjádření konstatoval, že pozemek, na němž má být stavba umístěna, není pro tyto živočichy atraktivní, to však neznamená, že se na něm nikdy nezdržují, nebo že by výstavba rodinného domu nemohla relevantně zasáhnout do prostředí, v němž žijí.

[18] Lze tedy uzavřít, že v řízení o umístění a povolení stavby rodinného domu na pozemku přímo navazujícím na vodní plochu Habrovického rybníka, v jehož prostředí žijí zvláště chránění obojživelníci a vodní ptactvo, mohou být dotčeny zájmy ochrany přírody a krajiny, a žalobce, který je občanským sdružením, jehož hlavním posláním je ochrana těchto zájmů, má proto právo být účastníkem tohoto řízení.

[19] Pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že výše uvedené v žádném případě neznamená, že by v tomto případě zájmy ochrany přírody a krajiny nutně musely být dotčeny, či že by snad dokonce měly umístění a povolení stavby zabránit. Tuto otázkou bude třeba teprve zodpovědět. V této fázi však nelze tuto možnost vyloučit, a proto je třeba žalobci umožnit účastnit se řízení a přispět k řádnému zjištění všech okolností, které mohou mít pro řádné posouzení věci význam.

[20] S ohledem na všechny výše uvedené skutečnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[21] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšný, právo na náhradu nákladů řízení mu nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka – žalobce – v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladu řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. srpna 2022

Mgr. Radovan Havelec
předseda senátu